

'עבידנא יומא טבא לרבנן'

יום טוב בסיום מסכת!

סיום הש"ס: בתאריך ז' טבת תש"פ לומדי 'הדף היומי' מסיימים את הש"ס במחזור ה"ג, ומשום כך בימים אלו חוגגים את שמחת סיום הש"ס בקרב רבבות אלפי ישראל בכל קצווי תבל, כמנהג ישראל שמרבים בשמחה בכל סיום מסכת ובפרט בסיום הש"ס, בסעודות גדולות ובשירות ותשבחות. ו'יומא קגרים', לברר מה הגדר של דברי אביי 'עבידנא יומא טבא לרבנן', והאם הוא חיוב או רשות, ומה המעלה בעשיית 'יומא טבא'?

1. מקורות לשמחה בסיום מצוה

סעודת מצוה לגמרה של תורה: יסוד הדבר מפורש בגמ' (שבת דף קיח): "אמר אביי תיתי לי, דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה, עבידנא יומא טבא לרבנן". רש"י (שם) כתב שאביי היה ראש ישיבה, וביאר **ביום של שלמה** (בבא קמא פרק ז סימן מו) שרש"י בא להסביר, מדוע דוקא אביי היה מהדר לעשות יומא טבא, ולא אנשים אחרים שהיו בדורו, ולכן פירש שאביי היה ראש ישיבה, והוא קודם לאחרים למצוה.

מקור נוסף לשמחה בגמר מצוה, למדנו **במשנה** (תענית דף כו:): אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. ומבואר בגמ' (תענית דף לא. בבא בתרא דף קכא): שאחד הטעמים לשמחה בט"ו באב, משום שבאותו היום פסקו מלכרות עצים למערכה, וביאר **הרשב"ם** (בבא בתרא קכא: ד"ה מניסן) שהיו שמחים ביום שפסקו, כי השלימו מצוה גדולה. וכתב **הנמוקי יוסף** (בבא בתרא דף נג: מדפי הרי"ף) שהמנהג לשמוח בענין מצוה, ובהשלמת המצוה עושין שמחה ומשתה ויום טוב.

מקור נוסף לשמחה בגמר מצוה, כתוב **בפסוק** (מלכים א פרק ג פסוק טו) וַיִּקֶץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם, וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד

דמות דיוקנו של הג"ר מאיר שפירא זצ"ל מחולל הדף היומי

משיב כהלכה

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה!

הפרס השבוע: 100 ₪

(ההגרלה על דעת רבני המפעל)

שאלה: האם בשמים, יזכירו ללומדי הש"ס במסגרת 'דף היומי', את כל מה שלמדו ושכחו?

על **הפסוק** (משלי פרק י פסוק ג) לא ירעיב ד' נפש צדיק, כתוב **במדרש** (משלי פרשה י), תלמיד חכם כל זמן שמתעסק בחיים מתוך דברי תורה אם נתעלם ממנו דבר אחד, או פרק אחד מתלמודו, בשעת פטירתו מן העולם אינו נפטר מן עולמו עד שמלאכי השרת באין וסודרין אותו לפניו, בשביל שלא יהא לו בשת פנים לעתיד לבא לפני הקדוש ברוך הוא.

מאיך כתוב **בתנא דבי אליהו** (אליהו רבה פרשה א), מיכן אמרו כשיקרא אדם יהא תופס בידו, כדי שלא תשיגנו בושה וכלימה בשעה שאומרים לו, עמוד וערך מקרא שקריתה, עמוד וערך משנה ששניתה.

איך מיישבים את הסתירה בין שני המאמרים? והאם הזכרת הלימוד הוא דוקא ביגע שלא ישכח, או בכל לימוד? והאם מזכירים גם לאדם שקרא ולא הבין?

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחד מהאפשרויות הבאות:

- בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
- בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשוט'
- בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בכפק מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 246 על סך 100 ₪ האברך החשוב הרב אברהם ישעיהו כהן שליט"א כולל 'ארחות תורה' בני ברק

מדור זה נתרם השבוע לרפואת הרך הנולד בן דבורה בת אסתר בלומא בתוך שאר חולי ישראל

הגיליון השבוע הונצח לזכות התורם ומשפחתו שליט"א ולעילוי נשמת ר' ברוך ב"ר יעקב ת.נ.צ.ב.ה.

לתרומות והנצחות
חייגו עכשיו
02-5377085
שלוחה 8

עביד יומא טבא לרבנן. מחמת רוב חיבת המצוה. ומשמע נמי מהא דאביי, דאפילו יחיד שסיים, מחוייבים אחרים לסיים עמו, כהאי עובדא דאביי.

אמנם בספר **מאור ישראל** (תענית שם) נחלק וסובר שבט"ו באב היתה שמחה, משום שכריתת העצים למערכה היתה כרוכה בביטול תלמוד תורה, ועכשיו שבו לעסוק בתורה, כמבואר בפירוש **רבינו גרשום** (בבא בתרא דף קכא:), וזהו הביאור בהמשך דברי הגמ' שם 'מכאן ואילך מאן דמוסיף ללמוד תורה יוסיף חיים', כי עכשיו כבר יכולים לתת כל מעיינם בתורה, ואין להם טרדה של כריתת העצים.

3. שמחה כמה ימים...

המשך השמחה: כתב בספר **חוות יאיר** (סימן ע) הובא **בפתחי תשובה** (יו"ד סימן רמו ס"ק ח) שסעודת סיום הוא סעודת מצוה, וגם היום שאחרי הסיום נקרא סעודת מצוה, ואולי גם יום שאחר אחריו נקרא סיום, כפי שעשה שלמה המלך חנוכת הבית שבעה ימים, וכמבואר גם **בגמ'** (מועד קטן דף ט.ו.), ומוכח שיש לכל השבוע שייכות לסיום.

ובספר **דרך שיחה** (עמוד רמא) הובא עדות **הגר"ר ירחמיאל גרשון אדלשטיין שליט"א**, **שהחזון איש** הוכיח משלמה המלך שעשה סעודה שבעה ימים על בית המקדש, שבכור בערב פסח שעשה סיום ואכל, לא צריך בסעודה הבאה לעשות עוד סיום, כי הכל נחשב סעודה של הסיום. והדגיש הגר"ג, שלא היה זה 'משא ומתן בהלכה' כי אם בדרך 'שיחת חולין של תלמידי חכמים'. והשיב על כך **הגר"ח קנייבסקי שליט"א** (שם) שגם משיחת חולין של החזו"א נוכל ללמוד הלכה!

ובחוט שני (פסח סימן תע סעיף ב עמוד נג) בשם **החזו"א** לגבי תענית בכורים מוקדם, שצירף את סברת החוות יאיר, להתיר לבכור שסיים ביום חמישי, לאכול ביום שישי.

ובשו"ת מהר"ם בריסק (חלק א' סימן קלג) העיר על הראיה של החוות יאיר מהמדרש, היכן מצינו שבעת ימים, ואם יש ראייה לשבעת ימים מדוע כתב החוות יאיר רק למחרת ויום לאחרי ולא יותר, והסיק ש'לא זכה להבין דבריו הקדושים', ובסוגרים רצה לומר שיש טעות סופר בחוות יאיר, עיין שם.

בשו"ת מנחת יצחק (חלק ח סימן מה) האריך להוכיח מכמה פוסקים, שרק ביום הסיום נקרא סעודת מצוה ומתיר תענית בכורות, אבל ביום שלאחריו לא מתיר, וביאר בסברת שאר הפוסקים שלא הוכיחו מחנוכת הבית כפי שהוכיח החוות יאיר, כי הם סברו שאין ראייה מחינוך הבית שכל יום היה סעודת מצוה גדולה בפני עצמה, כי הרי כל שבעת הימים הקריבו קרבנות לכבוד חינוך הבית.

4. מעלת השמחה בסיום

טעם לעשיית סעודה: כתב **האבודרהם** (מילה וברכותיה) בשם **ר' משה כהן** שהטעם לעשיית סעודה בסיום מסכת, הוא משום שהקב"ה רוצה שכל כוחות הנפש יימשכו אחרי השכל, וזאת על ידי עשיית המצוות ודרישת החכמה, שבכך יש להם חלק בשמחה המגיעה לשכל הרוחני, כשהאדם עושה מצוה או כשמגיע לחכמה, וזה על ידי שעושה סעודה עם אכילה ושתיה.

וכעין זה מצינו **בגמ'** (פסחים דף סח:): אמר רבי אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, ופירש **רש"י** שישמח בו במאכל ומשתה, להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל

לפני ארון ברית ד' ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו, שהקב"ה נגלה לשלמה בחלום ונתן לו לב חכם ונבון אשר לא היה ולא יהיו כמוהו, וגם עושר וכבוד, וכתוב על הפסוק הזה **במדרש רבה** (שיר השירים פרשה א אות ט קהלת פרשה א), "אמר רבי יצחק (אלעזר) מכאן שעושיין סעודה לגמרה של תורה".

2. להלכה

באור זרוע (חלק ב הלכות סוכה סימן שכ) מבאר שרבי יצחק למד מכאן, שהרי שלמה המלך כאשר הגיע לגמר השלימות לפי חלקו בחכמת התורה, עשה סעודה ושמחה, כך הגומר תורה שכולה חכמה, צריך לעשות סעודה ומשתה, וזה מקור המנהג שבמלכותנו שושני"א, חתני תורה עושים סעודה גדולה ומזמנים את הקהל. וכתב בספר **האשכול** (סוכה דף קעג:): אחר דברי המדרש, לכך עושיין סעודות גדולות ותענוגים גדולים ביום שמחת תורה לכבוד סיום התורה. וכן כתב **הבית יוסף** (סוף סימן תרסט), שלכן בשמחת תורה חתן התורה וחתן בראשית עושים שמחה גדולה, כמבואר במדרש רבה שיר השירים, שעושים סעודה לגמרה של תורה.

דין זה מופיע להלכה כמה פעמים, **ברמ"א** בהלכות תלמוד תורה (יורה דעה סימן רמו סעיף כו, ומקורו בנמוקי יוסף ומימרא דאביי), לגבי המסיים מסכת, מצוה לשמוח ולעשות סעודה, ונקראת סעודת מצוה. וציין **הגר"א** (ס"ק עו) למקורו **ברשב"ם** בבא בתרא.

וכן בהלכות תשעת הימים כותב **הרמ"א** (סימן תקנא סעיף י), בסעודת מצוה כגון סעודת סיום, אוכלים בשר ושותין יין כל השייכים לסעודה. וכן מצינו **במשנ"ב** (סימן תע ס"ק י) לגבי תענית בכורים, שבכמה מקומות נהגו הבכורים להקל ולאכול בערב פסח, בסעודת מצוה, וכן בסעודת סיום, אף שהבכורים לא למדו את המסכת מצטרפים לסעודה, והמנהג שהבכורים שומעים את הסיום ומצטרפים לסיום ואח"כ עושים סעודה.

וכן פוסק **הרמ"א** בסדר יום שמחת תורה (אורח חיים סימן תרסט סעיף א) וקורין יום טוב האחרון שמחת תורה, לפי ששמחין ועושיין בו סעודת משתה לגמרה של תורה, **ובמשנה ברורה** (ס"ק ו') ציין למקורו במדרש שיר השירים.

בנוסף, דין השמחה בסיום, מוזכר **ברמ"א** בסדר יום שמחת תורה (אורח חיים סימן תרסט סעיף א) וקורין יום טוב האחרון 'שמחת תורה', לפי ששמחין ועושיין בו סעודת משתה לגמרה של תורה, **ובמשנה ברורה** (ס"ק ו') ציין למקורו במדרש שיר השירים.

וכתב **הש"ך** (יורה דעה סימן רמו ס"ק כז) בשם **תשובת מהר"ם מינץ**, שיכול לשייר מעט מסוף המסכתא לשעת הכושר בזמן שראוי לתקן בו סעודה. ולכן נוהגים הבעלי בתים להגיע לשיבה בתחילת הזמן, והרב היה מזמין את הקהל לסיום מסכת, והוא סעודת מצוה, ואפילו אבל תוך י"ב חודש על אביו ואמו יכול לסעוד בסעודת הסיום.

והביא הש"ך את דברי **הים של שלמה** (בבא קמא פרק ז סימן מז) שהוכיח ממעשה דאביי דאפילו מי שלא סיים המסכתא, מצוה רבה שישמוח עם המסיים, שהרי אביי, למרות שלא סיים, עשה יומא טבא לרבנן, ומשמע שהיה מזמין אף אחרים עמו. דהא לא אמר עבידנא ליה יומא טבא, אלא לרבנן קאמר. ואף שאביי היה חולה ומצמצם ביותר, כמבואר **בגמ'** (שבת דף לג.) אביי חש בהדרגה. אמר רבא, ידענא ביה בנחמיני דמכפין נפשיה. אפילו הכי

שנתנה תורה בו.

פרסום הסיום: בספר **ים של שלמה** (בבא קמא סוף פרק ז) הוכיח ממה שאביי עשה 'יומא טבא לרבנן', ש'נהגו כל ישראל לסיים מסכת וליתן שבח והודיה למקום, ולפרסם אותה שמחה שזכו לכך, ועושים סעודה בעת שמסיימים. משמע מלשוננו שהיו מפרסמים זאת לרבים, ולא חששו ליוהרא.

וכן הוכיח הג"ר **משה שטרן** (שו"ת באר משה חלק ג סימן קעח), שהמסיים מסכת, יעשה את הסיום ברבים ואין בכך חשש איסור גאווה, שהרי כתב הש"ך (סימן רמו ס"ק כז), שחייבים לשמוח עמו על הסיום, ובדבר שבחובה אין גאווה.

הצנע לכת: מאידך העיד **האדמו"ר מקלויזינבורג זצ"ל** (אוצרות דברי יציב שבת דף ק"ט) שאדמו"רי צאנז והרבה מצדיקי הדורות שזכה להכירם, שלא היו עושים סעודת סיום. ודייק כן מלשון הגמ' בשבת, שרק אביי היה עושה יומא טבא לרבנן כשהצורבא מרבנן השלים את המסכת, אבל הצורבא בעצמו לא היה עושה יומא טבא, אלא להיפר, הצניע לכתו עם אלקיו, ועשה חשבון הנפש, האם באמת למד את המסכת כמו שצריך, והאם זוכר אותה, ותכף חזר והתחיל ללמוד אותה שוב, בתקוה שהפעם יזכה ללמדה כראוי, ורק אביי שהבחין בו שסיים מסכת עשה יומא טבא לרבנן.

5. מצוה או חיוב

מצוה לעשות סיום: בלשון הנמוקי יוסף הנ"ל משמע שהוא מנהג לעשות סעודה בגמר המצוה. ולדעת הגר"ח **קנייבסקי שליט"א** (אורייתא גליון כ עמוד קצה) והג"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני שבת חלק א עמוד סז) יש 'מצוה' לעשות סעודת סיום משום כבוד התורה אבל אין בכך 'חיוב', והוסיף בחוט שני שאם עושה בהשתתפות עשרה מישראל, יש בכך גם מעלה של 'ברוב עם'. וכן בט"ז (יו"ד סימן רמו ס"ק כז) לא מזכיר שזהו חיוב, וגם בלשון הרמ"א כתוב 'מצוה'.

חיוב: וכתב בשו"ת **ציץ אליעזר** (חלק טז סימן טו) **שברמ"א** (יו"ד סימן רמו סעיף כו) ובט"ז (ס"ק ט) הוזכר 'מצוה' לעשות סיום ולא הוזכר חיוב לעשות סיום, אמנם דייק מלשון הש"ך (ס"ק כז) שהביא את לשון המהרש"ל 'ואפילו יחיד שסיים, מחויבים אחרים לסיים עמו', משמע מדבריו שהסיום הוא חיוב ולא רשות.

הג"ר יעקב ליפשיץ זצ"ל (המזכיר של רבי יצחק אלחנן, בספרו מחזיקי הדת חלק א עמוד מח) כותב שמקובל מפי אנשי אמת, שקיבלו מפיו של הגאון **רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל**, 'כל חברה שאיננה עושה סעודה, אין לה קיום'.

סעודת פת: בספר **שכר שכיר** (חלק ב סימן ריג, נכתבה בתחילת השואה ר"ח תמוז שנת ת"ש והמחבר עצמו נהרג בשואה) דייק מלשון הגמ' 'יומא טבא', שצריך לעשות כמו ביום טוב ברוב עם ולא לצמצם ויביא בשר ויין ככל סעודת מצוה, ולדעת הרה"ק **מלובלין זיע"א** גם דגים לא יחסר מסעודת מצוה. ובספר **בארות המים** (יו"ד סימן ח) ביאר ש'יומא טבא' הכוונה לסעודה, והוכיח מהגמ' (ברכות דף מו.) שרבי אבהו התחייב שאם רבי זירא יתרפא יעשה 'יומא טבא לרבנן', ועשה סעודה לכולהו רבנן, והיה זה סעודה עם פת.

מזונות: אמנם מובא **בארוחת רבינו** (חלק ב עמוד ריד) על הגרי"י **קנייבסקי זצ"ל** כשסיים מסכת היה שותה קצת יין פחות מרביעית ולא אכל מזונות, ובסיום שעשה בערב

השו"ת השבועי מ'בית הוראה הילכתא'

שאלה: האם מותר למורה לתת את המבחנים לתלמידות שלה, שכל אחת תבדוק את המבחן של חברתה, בכדי לחסוך למורה את הטירחו שבבדיקת המבחנים?

תשובה: לכאורה אסור לעשות כך, יש בזה הלבנת פנים ולשון הרע (כמבואר בחפץ חיים כלל א' שאיסור לשה"ר הוא גם היכן שאינו מספר בפיו, אלא מראה כתביו של פלוני שניכר מהם גנותו). ואינו דומה למה שהמורה עצמה בודקת את המבחנים, שהרי המבחנים נעשו על דעת כן וכך היא הדרך, אבל אין למסור את המבחנים לתלמידות, ועל המורה לטרוח ולבדוק את המבחנים בעצמה. ולא מועיל שתודיע לתלמידות לפני המבחן, כי באמת אינם מסכימות אלא שלא נעים להם לסרב.

(ואם אין למורה אפשרות כלל לבדוק את המבחנים, או שקשה לה מאוד, עליה לשאול 'שאלת חכם' שידון בכל מקרה לגופו, האם מותר לה לתת את המבחנים לבודקת חיצונית שמכירה את התלמידות, או שאינה מכירה את התלמידות).

להערות לכותב התשובה ניתן לפנות ל'בית הוראה הילכתא' 02-5350535 שלוחה 1-4

פסח ובערב ראש השנה, שבהם פטר את עצמו מלצום באותו יום, אכל כזית מזונות ושתה קצת יין פחות מרביעית.

6. שהשמחה במעונו

אמירת שהשמחה במעונו: כתב הים של שלמה (בבא קמא פרק ז סימן לז) שסיום ספר הוא סעודת מצוה, כדמוכח בגמ' בשבת, והיה לברך 'שהשמחה במעונו' בסיום מסכת, שאין לך שמחה יותר לפני הקדוש ברוך הוא, אלא שמחה ורינה של תורה, שאין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, וכן הורה פעם אחת הלכה למעשה, ונתבלבל השמחה במהומות גדולות, על ידי סיבות קשות, ותלה הסרחון בכך, שעבר על דברי רבותיו, שלא שמעו מעולם דבר זה.

טעם הדבר שאין לומר 'שהשמחה במעונו' ביאר הערוך **השולחן** (יורה דעה סימן רמו סעיף מה) בשמחת נשואין תקנו לברך, שאין השמחה שלימה בעולם הזה, מפני שהאדם קיים במין ולא באיש, ואילו היה האדם חי לעולם לא היה צריך לישא אשה ולהוליד בנים, ולכן אנו אומרים 'שהשמחה במעונו' כלומר שבעולם הזה אין שמחה שלימה, והשמחה השלימה הוא במעונו של הקדוש ברוך הוא, אבל בתלמוד תורה שהיא הגדולה מכל המצות, כמו שאמרו **באבות** (פרק ד משנה יז) יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, אם כן השמחה פה ואין צריך לומר 'שהשמחה במעונו'.

אותיות סיום: רמז נפלא אמר הגר"א **מילנא** (מובא בסוף ספר קול אליהו משו"ת ריב"א הקטן), שארבעת האותיות המרכיבות את תיבת 'סיום', הנגלה והנסתר מגיעים לאותו גימטריה. האות ס' בגימטריה 60, והנסתר מ' ך' ביחד בגימטריה 60. י' בגימטריה 10, ו' ד' בגימטריה 10. מ' בגימטריה 40, והמ' הנסתרת בגימטריה 40. לרמז שהנגלה היינו מי שלמד בפועל, והנסתר היינו שלא למד אלא משתתף בסיום, שניהם שוים לסיום.

ואמר על כך הרה"ק **רבי מאיר מקוברין זיע"א** (מרבצי

עדכוני הלכה

סיום מסכת...

הג"ר אשר ויס שליט"א אמר בשיעורו בענין סיום מסכת (ניתן להאזין ב'קול הלשון') שיש לדקדק בלשון הגמ' (שבת דף קיח:): "ואמר אביי תיתי לי, דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן" מדוע הוזכר דוקא צורבא מרבנן? והנה רש"י פירש בכמה מקומות בש"ס 'צורבא מרבנן' היינו 'חריף', ויש לבאר שהרי ב'עולם הישיבות' בדרך כלל הבחורים הפחות מוכשרים עושים הרבה סיומים, ואילו החריפים והלמדנים פחות גורסים דפי גמרא ושקועים בלומדעס, ועל כן אמר אביי כי חזינא 'צורבא מרבנן' שעושה סיום מסכת עבידנא יומא טבא, ללמדך שגם הלמדנים צריכים להשקיע בהספק! בגיליון **עומק הפשט** (מספר 164 יום ג' פרשת במדבר תשע"ח) התברר פרטי דיני אמירת 'הדרן עלך' בסיום מסכת.

תורה מעולם החסידות חלק א' עמוד קח), שמתפלל שיתקיים בו מה שאמר דוד המלך **בתהלים** (פרק כו פסוק ד) וְעַם יַעֲלְמִים לֹא אָבֹא, שאינו רוצה להיות מהנעלמים שרק נחשבים כלומדים, אלא שיהא חלקי מהלומדים בפועל.

עוד אומרים בשם הגר"א **מולנא** שאילו היו יודעים בני אדם מעלת סעודת הסיום, היו מלקקים את הצלחת בסעודת הסיום. ומעלת הסיום מרומז בראשי תיבות של המלאך המקטרג סמא"ל, "סיום מסכת אין לעשות".

מעמד הראשון של סיום הש"ס מחזור י"ג על ידי ארגון 'דרשו' בניני האומה מוצש"ק מקץ ל' כסלו תשע"ט

מקורות: יש עוד הרבה ידיעות נפלאות בנושא סיום מסכת בספר יומא טבא לרבנן להג"ר **משה דינין שליט"א** והג"ר **חיים בנימין גולדברג שליט"א** ובספר תענית בכורים וסעודת מצוה בערב פסח להג"ר **משה אלכסנדר זושא קינסטליכער שליט"א**.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **שמחה בגמר מצוה:** כמה מקורות לשמחה בגמר מצוה. א. בגמ' בשבת שאביי עשה משתה לסיום של צורבא מרבנן. ב. בט"ו באב היה שמחה בגלל גמר מצות כריתת עצים למערכה וכתב הנמוקי יוסף שבהשלמת מצוה עושים משתה ושמחה ויום טוב. ג. שלמה המלך עשה שמחה על החכמה שקיבל וכתוב במדרש מכאן שעושים סעודה לגמרה של תורה. ופירש האבודרהם שהמטרה בסעודה, שיהיה גם לשאר כוחות הגוף חלק בשמחה.
- ב. **להלכה:** ברמ"א נפסק, כשמסיים מסכת מצוה לשמוח ולעשות סעודה ונקרא סעודת מצוה, ובתשעת הימים מתיר לאכול בשר, ובשמחת תורה חתני התורה עושים סעודה לכל הקהל. ובמשנ"ב הביא מנהג הבכורים בערב פסח לאכול בסעודת סיום. וכתב הש"ך בשם המהרש"ל שאפילו מי שלא סיים מצוה רבה שישמח עם המסיים, ואפילו יחיד שסיים מחויבים אחרים לסיים עמו.
- ג. **שמחה גדולה:** לדעת החות יאיר אפשר לעשות סעודת סיום גם למחרת ואולי גם אחרי יומיים, ויש שפקפקו על הראיה. והורה החזו"א לסמוך על החוות יאיר. בים של שלמה מתחילה רצה להנהיג לברך שהשמחה במעונו, והסיק שאין לברך שהשמחה במעונו.
- ד. **פרסום:** לדעת הג"ר משה שטרן מותר לעשות סיום מסכת בפרסום ואין לחוש ליוהרה, מאידך העיד האדמו"ר מקלויזנבורג שמנהג צדיקי אמת לא לעשות סעודת סיום משום 'הצנע לכת'.
- ה. **רשות:** לשון הרמ"א שיש מצוה לעשות סיום, ובלשון היש"ש שהובא בש"ך מדויק שזה חובה, והורה הגר"ח קנייבסקי שהוא ענין ולא חיוב.
- ו. **סעודה:** טוב לעשות סעודה עם פת ובשר ויין וסגים וברוב עם. הגר"י קניבסקי כשהיה מסיים מסכת היה שותה קצת יין ולא אכל מזונות, ובסיום שעשה בערב פסח ובערב ראש השנה אכל כזית מזונות, ושתה קצת יין פחות מרביעית.

נושא הגיליון הבא:

'לעולם הבא יזכירו לאדם מה שלמד ושכח'

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"ג, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה. אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גליון שבועי
שיעורים וימי עיון
מוקד למענה הלכתי
בירורי הלכה אקטואליים
קו הילכתא
חוברות הדרכה

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

לקבלת הגליון במייל
5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...